บทความวิจัย

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ปัญหาสุนัขจรจัด กรณีศึกษาเทศบาลตำบลพลายชุมพล อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

The Role of Local Government Organizations in Solving the Stray Dog Problem: A Case Study of Phlai Chumphon Subdistrict Municipality, Mueang Phitsanulok District, Phitsanulok Province

อุษณียาภรณ์ ม้วนทอง[1] ปรวรรณ แก้วทะ[2] สุธีมน พรมที[3] และณัฏฐณิชา ยอดภักดี[4]

Ausaneeyaporn Muanthong[1] Porrawan Kaewtha[2] Suteemon Promtee[3] and Nattanicha Yodphakdee[4]

[1-4]คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

[1-4]Faculty of Social Sciences and Local Development, Pibulsongkram Rajabhat University

E-mail: ausaneeyaporn.m@psru.ac.th

Corresponding E-mail: anek.s@psru.ac.th

This article is presented in the 20th National Conference on Public Administration of Public Administration Association of Thailand at Srinakharinwirot University, March 13, 2025

Received: March 13, 2025; Revised: April 1, 2025; Accepted: November xx, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของเทศบาลตำบลพลายชุมพลในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมุ่งเน้นกรณีศึกษาในเขตเทศบาลตำบลพลายชุมพล อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก การวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของเทศบาลจำนวน 7 คน ผู้นำชุมชน 5 คน และประชาชนในพื้นที่ 5 คน รวมทั้งสิ้น 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอผลการวิจัยในลักษณะเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่าเทศบาลตำบลพลายชุมพลมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดในสามด้านหลัก ได้แก่ ด้านสังคม โดยมีมาตรการติดตั้งไฟส่องสว่างในบริเวณที่มีสุนัขจรจัด และจัดสถานที่พักพิงเพื่อป้องกันไม่ให้สุนัขจรจัดสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชน ด้านสภาพแวดล้อม โดยดำเนินการทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ เช่น การกวาดและฉีดล้างถนนอย่างสม่ำเสมอ ด้านสาธารณสุข ซึ่งดำเนินงานร่วมกับกรมปศุสัตว์ในการฉีดวัคซีนและทำหมันสุนัขจรจัดเพื่อลดจำนวนและป้องกันโรคที่อาจแพร่กระจาย อย่างไรก็ตาม เทศบาลตำบลพลายชุมพลยังคงเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ได้แก่ งบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด การขาดแคลนบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านสัตวแพทย์และข้อจำกัดด้านช่องทางการติดต่อประสานงาน ระหว่างประชาชนกับเทศบาลที่ยังไม่ครอบคลุมและหลากหลายเพียงพอ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดมีประสิทธิภาพมากขึ้น เทศบาลตำบลพลายชุมพลควรดำเนินการจัดสรรงบประมาณ

เพิ่มเติมเพื่อรองรับมาตรการแก้ไขปัญหา เพิ่มบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านสัตวแพทย์ให้เพียงพอต่อความต้องการและพัฒนาช่องทางการติดต่อประสานงานให้มีความหลากหลายและเข้าถึงได้ง่ายขึ้นเพื่อให้ประชาชนสามารถแจ้งข้อมูลและขอความช่วยเหลือได้อย่างสะดวก
คำสำคัญ: บทบาท; เทศบาลตำบลพลายชุมพล; สุนัขจรจัด

Abstract

This study aims to examine the role of Phlaichumphon Subdistrict Municipality in addressing the issue of stray dogs, including the challenges and obstacles encountered, as well as the potential solutions. The research focuses on a case study within Phlaichumphon Subdistrict Municipality, Mueang Phitsanulok District, Phitsanulok Province. The study utilizes data from both documents and in-depth interviews with key informants, selected through purposive sampling. The sample group consists of seven municipal executives and officials, five community leaders, and five local residents, totaling 17 participants. The primary research instrument employed is an interview, and the collected data are analyzed using content analysis and presented in a descriptive manner.

The findings reveal that Phlaichumphon Subdistrict Municipality plays a role in addressing the issue of stray dogs in three key areas. In the social aspect, measures have been implemented to install streetlights in areas with a high population of stray dogs and to establish shelters to prevent these animals from causing disturbances to the public. In terms of environmental management, the municipality conducts regular cleaning activities in public spaces, such as street sweeping and road washing. Regarding public health, the municipality collaborates with the Department of Livestock Development to administer vaccinations and sterilization programs to control the stray dog population and prevent the spread of diseases. Nevertheless, several challenges and obstacles remain, including insufficient budget allocation for addressing the issue, a shortage of veterinary specialists, and limited communication channels between the public and the municipality, which are not yet sufficiently comprehensive or diverse. To enhance the effectiveness of stray dog management, Phlaichumphon Subdistrict Municipality should increase budget allocation to support intervention measures, expand the workforce of veterinary professionals to meet operational needs, and develop more accessible and diverse communication channels to facilitate public reporting and assistance requests.
Keywords: Role; Phlai Chumphon Subdistrict Municipality; Stray dog

บทนำ

ปัญหาสุนัขจรจัดเป็นประเด็นที่หลายประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญ เนื่องจากส่งผลกระทบต่อสังคม สิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขทั้งในเขตเมืองและชนบท สุนัขจรจัดมักเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้เป็นเจ้าของสุนัข กล่าวคือ สุนัขมีเจ้าของแต่เจ้าของขาดความรับผิดชอบ เจ้าของสุนัขเบื่อสุนัขจึงนำสุนัขไปปล่อยทิ้งตามสถานที่ต่างๆ [1] รวมถึงสุนัขที่มีผู้ให้อาหารแต่ไม่มีผู้ใดรับผิดชอบหรือควบคุมดูแล ทำ

ให้สุนัขสามารถใช้ชีวิตได้อย่างอิสระและสุนัขไม่มีเจ้าของ ไม่มีผู้ดูใดดูแลหรือควบคุม ทำให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างอิสระเช่นกัน ทั้งนี้ สุนัขจรจัดส่วนใหญ่ คือ สุนัขที่เคยมีเจ้าของแต่ถูกเจ้าของนำมาปล่อยหรือทิ้งไม่ว่าจะด้วยความตั้งใจหรือไม่ก็ตาม สุนัขเหล่านี้จึงต้องดัดแปลงชีวิตเพื่อความอยู่รอดและแพร่พันธุ์ตามธรรมชาติ ส่งผลให้สุนัขรุ่นต่อมาเกิดมาเป็นสุนัขจรจัดตั้งแต่กำเนิดและจำนวนของสุนัขจรจัดยังคงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ [2] ในบริบทของประเทศไทย ปัญหาสุนัขจรจัดเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะในเขตเทศบาล ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ทำให้สุนัขจรจัดก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขอนามัย การแพร่กระจายของเชื้อโรค และความปลอดภัยของประชาชน ดังนั้น บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

เทศบาลตำบลพลายชุมพลมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดภายใต้กรอบของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 [3] และพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 [4] เพื่อป้องกันไม่ให้สุนัขจรจัดก่อความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ ปัญหาสุนัขจรจัดในเขตเทศบาลตำบลพลายชุมพลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบันมีสุนัขจรจัดจำนวน 58 ตัว ซึ่งกระจายอยู่ใน 5 หมู่บ้านของตำบลพลายชุมพล หมู่บ้านละประมาณ 10–12 ตัว สุนัขจรจัดในพื้นที่สามารถจำแนกออกเป็นสองประเภท ได้แก่ สุนัขที่มีเจ้าของแต่นำมาปล่อยทิ้งจนกลายเป็นสุนัขจรจัด และสุนัขที่เกิดมาโดยไม่มีเจ้าของ ปัญหาสุนัขจรจัดส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่หลายด้าน ได้แก่ ด้านสังคม เนื่องจากสุนัขจรจัดอาจมีพฤติกรรมก้าวร้าวหรือดุร้าย ก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่ประชาชนในพื้นที่ และอาจนำไปสู่อุบัติเหตุ เช่น กรณีถูกสุนัขกัด หรือสุนัขวิ่งตัดหน้ารถยนต์จนเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน ด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งสุนัขจรจัดก่อให้เกิดความสกปรกในพื้นที่สาธารณะ เช่น มูลสัตว์และปัสสาวะที่กระจายอยู่ตามท้องถนน ส่งผลให้เกิดกลิ่นเหม็นและปัญหาด้านสุขอนามัย อีกทั้งพฤติกรรมการคุ้ยเขี่ยขยะของสุนัขจรจัดทำให้ขยะกระจัดกระจาย และยากต่อการจัดการ และด้านสาธารณสุข ซึ่งสุนัขจรจัดอาจเป็นพาหะนำโรค เช่น โรคพิษสุนัขบ้า โรคพยาธิหรือโรคเห็บหมัดสุนัขและโรคผิวหนัง ซึ่งสามารถแพร่กระจายไปยังมนุษย์และสัตว์เลี้ยงอื่น ๆ ได้ [5]

เทศบาลตำบลพลายชุมพลได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนเกี่ยวกับปัญหาสุนัขจรจัดอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ต้องดำเนินมาตรการแก้ไขปัญหาโดยความร่วมมือกับกรมปศุสัตว์ในการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและทำหมันสุนัขจรจัดเพื่อควบคุมจำนวนประชากรสุนัขจรจัดในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากจำนวนสุนัขจรจัดที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้มาตรการที่ดำเนินอยู่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด โดยมุ่งเน้นกรณีศึกษาเทศบาลตำบลพลายชุมพล จังหวัดพิษณุโลก เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีจำนวนสุนัขจรจัดมากและได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนเป็นจำนวนมากกว่าพื้นที่อื่น ๆ ดังนั้น การศึกษานี้จะมุ่งวิเคราะห์บทบาทของเทศบาลตำบลพลายชุมพลในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด รวมถึงอุปสรรคที่เทศบาลต้องเผชิญ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์และมาตรการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของเทศบาลตำบลพลายชุมพล อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดของเทศบาลตำบลพลายชุมพล อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

3. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดของเทศบาลตำบลพลายชุมพล อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการให้บริการประชาชนในพื้นที่ โดยมีการกระจายอำนาจจากรัฐส่วนกลาง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารและตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะของท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น ชูวงศ์ ฉายะบุตร [6] ได้สรุปวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นไว้ 4 ประการ ได้แก่ การแบ่งเบาภาระของรัฐบาล การตอบสนองความต้องการของประชาชน การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และการส่งเสริมการเรียนรู้ประชาธิปไตย ในด้านกฎหมาย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 250 และ 251 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดบริการสาธารณะ สนับสนุนการศึกษาและมีอิสระในการบริหารด้านการเงิน การคลัง การจัดบุคลากร รวมถึงสามารถร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ได้ พร้อมทั้งให้รัฐส่งเสริมรายได้และการจัดสรรที่เหมาะสมแก่องค์กรดังกล่าว องค์ประกอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการวางรากฐานตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในยุครัฐบาลนายชวน หลีกภัย ซึ่งได้กำหนดองค์ประกอบสำคัญไว้ 5 ประการ ได้แก่ การเป็นนิติบุคคลและทบวงการเมือง มีผู้บริหารและสภาที่มาจากการเลือกตั้ง มีอิสระในการบริหารและงบประมาณ มีเขตการปกครองชัดเจน และมีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะหน่วยงานของรัฐ ในด้านของ “บทบาท” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึงการกระทำหรือหน้าที่ที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถพิจารณาได้ทั้งในมิติของโครงสร้างทางสังคมและการปฏิสัมพันธ์ในสังคม โดยบทบาทสามารถจำแนกออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะของหน้าที่ที่บุคคลแสดงออกภายใต้บริบทของตำแหน่งในสังคม นอกจากนี้ ความหมายของบทบาทยังสามารถขยายให้ครอบคลุมถึงความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่ง หน้าที่ และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในระบบสังคม

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัญหาและการจัดการสุนัขจรจัดในประเทศไทย พบว่าได้มีการวิจัยในหลายแง่มุมทั้งด้านการบริหารจัดการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรการทางกฎหมาย ความรับผิดชอบของภาครัฐและเอกชน การมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงวิธีการตามหลักพุทธสันติวิธี โดย ธนากร คาภิมาบุตร [7] ได้เสนอแนวทางการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี โดยมุ่งเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุนัข การสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องแก่ผู้เลี้ยงและการจัดโครงการเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในหน้าที่ของผู้เลี้ยงสุนัข ส่วน ยศนันท์ ปานาภรณ์ [8] ได้ศึกษาในเชิงกฎหมาย โดยเปรียบเทียบกฎหมายไทยกับของญี่ปุ่นและนิวซีแลนด์ พบว่ากฎหมายไทยยังไม่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพเพียงพอในการควบคุมปัญหาสุนัขจรจัด แม้จะมีการกำหนดมาตรฐานของกิจการจำหน่ายสุนัขไว้บ้างแล้วก็ตาม ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ธนพงศ์ ทาศรีนุช [9] พบว่าประชาชนในชุมชนวัดเพลง เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาสุนัขจรจัดในระดับที่มาก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน ขณะที่ อาทิตยา ชาลีและสุนทรี บูชิตชน [10] ได้วิเคราะห์บทบาทและความรับผิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อความเสียหายที่เกิดจากสุนัขจรจัด โดยอิงจากกฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรเหล่านี้ เช่น พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และคำพิพากษาศาลที่ชี้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากสุนัขจรจัด สำหรับการบริหารจัดการด้านสุขภาพโดยเฉพาะโรคพิษสุนัขบ้า วิสิทธิ์ นิติยุติธรรม [11] ระบุว่าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากข้อจำกัดด้านการบังคับใช้กฎหมายและความเข้าใจของประชาชน ทำให้จำเป็นต้องมีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมการเลี้ยงและปล่อยสัตว์ อีกทั้งยังพบว่าปัญหาสุนัขจรจัดในวัดก็เป็นประเด็นสำคัญเช่นกัน ชยธร ไชยวิเศษและสหรัฐ โนทะยะ [2] ระบุว่าองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นควรเร่งจัดทำเทศบัญญัติเพื่อควบคุมการเลี้ยงสัตว์และออกระเบียบเพิ่มเติมเพื่อการขึ้นทะเบียนและฉีดวัคซีนอย่างเป็นระบบ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) เพื่อศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดรวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นกรณีศึกษาเทศบาลตำบลพลายชุมพล อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก สำหรับเหตุผลที่เทศบาลตำบลพลายชุมพลได้รับเลือกเป็นพื้นที่ศึกษา เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ประสบปัญหาสุนัขจรจัดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีจำนวนสุนัขจรจัดกระจายอยู่ในทุกหมู่บ้านของตำบล ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขในระดับที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ เทศบาลตำบลพลายชุมพลยังเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการปัญหาสุนัขจรจัดภายใต้กรอบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 ทำให้การศึกษานี้มีความสำคัญในการวิเคราะห์แนวทางการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมถึงอุปสรรคและความท้าทายที่พบในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ถูกคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย (1) ผู้บริหารเทศบาลตำบลพลายชุมพล จำนวน 3 คน (2) ตัวแทนเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลพลายชุมพล จำนวน 4 คน (3) ผู้นำชุมชนจาก 5 หมู่บ้านในพื้นที่ศึกษา หมู่บ้านละ 1 คน รวมจำนวน 5 คน และ (4) ประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลพลายชุมพลจาก 5 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 คน รวมจำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 17 คน โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลดังกล่าวเป็นผู้ที่มีบทบาทและมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารจัดการปัญหาสุนัขจรจัดในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหา มาตรการที่ดำเนินการอยู่ ตลอดจนข้อจำกัดและแนวทางการแก้ไขปัญหาได้อย่างครอบคลุมและเป็นระบบ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย (1) แบบเก็บข้อมูลจากเอกสาร ซึ่งใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และ (2) แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยอ้างอิงจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการภายหลังจากการจัดทำแบบสัมภาษณ์ให้มีความสมบูรณ์และเหมาะสมกับการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการขอความอนุเคราะห์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญผ่านหนังสือแจ้งขออนุญาตสัมภาษณ์ พร้อมทั้งกำหนดวันและเวลาที่เหมาะสมสำหรับการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ การเก็บข้อมูลภาคสนามดำเนินการระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2567 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2568 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สำหรับข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและ

แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง อาทิ บทความ หนังสือ ตำรา วารสารวิชาการ รายงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและข้อมูลทุติยภูมิ ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์ถูกนำเสนอในลักษณะการวิเคราะห์เชิงพรรณนา **(**Descriptive Analysis) เพื่ออธิบายและเชื่อมโยงข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

1. บทบาทของเทศบาลตำบลพลายชุมพลในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลพลายชุมพล ตลอดจนผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดในเขตเทศบาลตำบลพลายชุมพล อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก พบว่าเทศบาลตำบลพลายชุมพลมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดในสามมิติหลัก ได้แก่ (1) บทบาทด้านสังคม (2) บทบาทด้านสิ่งแวดล้อม และ (3) บทบาทด้านสาธารณสุข ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 บทบาทด้านสังคม

เทศบาลตำบลพลายชุมพลมีบทบาทในการเสริมสร้างความปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะ โดยเฉพาะบริเวณถนนและชุมชนที่พบปัญหาสุนัขจรจัด เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดจากสุนัขจรจัด เช่น อุบัติเหตุทางถนนอันเนื่องมาจากสุนัขวิ่งตัดหน้ารถยนต์หรือรถมอเตอร์ไซค์ มาตรการที่เทศบาลดำเนินการ ได้แก่ (1) การติดตั้งป้ายแจ้งเตือนในพื้นที่ที่มีสุนัขจรจัดอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก (2) การติดตั้งไฟส่องสว่างในบริเวณที่เสี่ยงต่ออุบัติเหตุ (3) การจัดเตรียมสถานที่พักพิงสำหรับสุนัขจรจัดเพื่อลดการปล่อยสุนัขให้อาศัยอยู่ตามถนนและพื้นที่สาธารณะ

1.2 บทบาทด้านสภาพแวดล้อม พบว่าเทศบาลตำบลพลายชุมพลมีบทบาทสำคัญในการดูแลและปรับปรุงสภาพแวดล้อมของพื้นที่สาธารณะ ผ่านมาตรการด้านความสะอาดและการจัดการมลภาวะ โดยดำเนินโครงการจิตอาสาเพื่อส่งเสริมสุขอนามัยและคุณภาพชีวิตของประชาชน กิจกรรมที่ดำเนินการประกอบด้วย การทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ การเก็บกวาดและกำจัดของเสีย เช่น มูลสัตว์และปัสสาวะ รวมถึงการกวาดถนน ฉีดล้างพื้นผิวถนน และเก็บขยะที่ถูกสัตว์จรจัดคุ้ยกระจาย เพื่อลดปัญหากลิ่นเหม็นและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

1.3 บทบาทด้านสาธารณสุข พบว่าเทศบาลตำบลพลายชุมพลมีบทบาทสำคัญในด้านสาธารณสุข โดยดำเนินมาตรการควบคุมและจัดการสุนัขจรจัดที่อาจเป็นพาหะนำโรค ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ภายใต้ความร่วมมือกับกรมปศุสัตว์ เทศบาลได้ดำเนินโครงการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่สุนัขจรจัด เพื่อลดความเสี่ยงในการแพร่ระบาดของโรค นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินโครงการทำหมันสุนัขจรจัดเพื่อควบคุมจำนวนประชากรสัตว์ ลดปัญหาการเพิ่มขึ้นของสุนัขจรจัดในพื้นที่ อีกทั้งยังมีมาตรการป้องกันโรคจากพาหะ เช่น เห็บ หมัด และโรคผิวหนัง อันเป็นส่วนหนึ่งของการเสริมสร้างสุขอนามัยและความปลอดภัยด้านสาธารณสุขในชุมชน

2. ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดของเทศบาลตำบลพลายชุมพล อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน และประชาชนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด พบว่าเทศบาลตำบลพลายชุมพลเผชิญความท้าทายหลายประการในการดำเนินมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

2.1 ปัญหาและอุปสรรคด้านงบประมาณ กล่าวคือ เทศบาลตำบลพลายชุมพลเผชิญปัญหาและอุปสรรคด้านงบประมาณในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นสามประเด็นหลัก ได้แก่ (1) งบประมาณที่ได้รับมีไม่เพียงพอต่อการดำเนินมาตรการจัดการปัญหาสุนัขจรจัด (2) กระบวนการจัดสรรงบประมาณมีความล่าช้า และ (3) ภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานส่วนกลางมีจำนวนมาก ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดของเทศบาลขาดประสิทธิภาพ โดยปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดอุปสรรคสำคัญสองประการ ดังนี้

2.1.1 การขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินโครงการทำหมันและฉีดวัคซีนสุนัขจรจัด

พบว่าเทศบาลตำบลพลายชุมพลประสบปัญหาการขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินโครงการทำหมันและฉีดวัคซีนสุนัขจรจัด เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับจากเทศบาลมีจำกัด อีกทั้งการจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้กับโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน เช่น การปรับปรุงถนน การติดตั้งระบบไฟฟ้า และการจัดสวัสดิการสังคม ทำให้ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณเพียงพอสำหรับมาตรการจัดการสุนัขจรจัด

2.1.2 การขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัด

นอกจากข้อจำกัดด้านงบประมาณในการดำเนินโครงการควบคุมจำนวนสุนัขจรจัดแล้ว เทศบาลตำบลพลายชุมพลยังประสบปัญหาในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณในการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานด้านการจัดการสุนัขจรจัด ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ โดยเฉพาะในกระบวนการจับสุนัขจรจัดที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญและทักษะเฉพาะทาง

2.2 ปัญหาและอุปสรรคด้านบุคลากร

เทศบาลตำบลพลายชุมพลประสบปัญหาและอุปสรรคด้านบุคลากรในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด อันเนื่องมาจากจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนสุนัขจรจัดที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ เทศบาลยังขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านสัตวแพทย์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการควบคุมและดูแลสุนัขจรจัดอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานยังขาดองค์ความรู้และทักษะเฉพาะทางที่จำเป็นสำหรับการจัดการปัญหาสุนัขจรจัด เช่น วิธีการจับสุนัขที่ถูกต้อง การฉีดวัคซีน และการทำหมันสุนัขจรจัด ส่งผลให้การดำเนินมาตรการควบคุมประชากรสุนัขจรจัดของเทศบาลขาดประสิทธิภาพ

2.2.1 การขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านสัตวแพทย์

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่าเทศบาลตำบลพลายชุมพลประสบปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านสัตวแพทย์ ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานด้านการควบคุมประชากรสุนัขจรจัดและการป้องกันโรคติดต่อ เทศบาลไม่มีสัตวแพทย์ประจำที่สามารถดำเนินมาตรการด้านสุขภาพสัตว์ได้อย่างต่อเนื่อง และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องก็ไม่ได้รับการฝึกอบรมเฉพาะทางในด้านการจัดการปัญหาสุนัขจรจัด ทำให้กิจกรรมสำคัญ เช่น การทำหมัน การฉีดวัคซีน และการรักษาสุนัขจรจัดที่ป่วยเป็นไปอย่างล่าช้าหรือไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางส่งผลกระทบต่อการดำเนินมาตรการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดของเทศบาลตำบลพลายชุมพลทั้งในแง่ของ

ประสิทธิภาพในการควบคุมประชากรสุนัขจรจัดและการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบผ่านการสนับสนุนด้านทรัพยากรบุคคลและการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในภารกิจดังกล่าว

2.2.2 การขาดความรู้และทักษะเฉพาะทางในการแก้ปัญหาสุนัขจรจัด

พบว่าเทศบาลตำบลพลายชุมพลประสบปัญหาในการขาดองค์ความรู้และทักษะเฉพาะทางของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการสุนัขจรจัด เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเจ้าพนักงานสาธารณสุข ขาดการฝึกอบรมและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเกี่ยวกับการดูแลและควบคุมสุนัขจรจัด ส่งผลให้มาตรการแก้ไขปัญหาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดด้านศักยภาพของบุคลากรในประเด็นสำคัญ เช่น วิธีการจับสุนัขอย่างปลอดภัย เทคนิคในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ และกระบวนการดูแลสุขภาพสัตว์เบื้องต้น ซึ่งล้วนเป็นองค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานด้านการควบคุมและจัดการปัญหาสุนัขจรจัดอย่างมีประสิทธิภาพ การขาดแคลนทักษะดังกล่าวอาจส่งผลให้เกิดความเสี่ยงต่อทั้งเจ้าหน้าที่และประชาชน รวมถึงอาจทำให้การดำเนินโครงการต่าง ๆ เช่น การทำหมันและการฉีดวัคซีนสุนัขจรจัด ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ

2.3 ปัญหาและอุปสรรคในด้านการติดต่อประสานงาน

เทศบาลตำบลพลายชุมพลประสบปัญหาและอุปสรรคในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีภาระงานที่หลากหลายและต้องรับผิดชอบพื้นที่หลายแห่ง ส่งผลให้กระบวนการประสานงานมีความล่าช้า อีกทั้ง ระบบการติดต่อสื่อสารและการดำเนินงานภายในของเทศบาลยังมีหลายขั้นตอน ทำให้ประชาชนไม่สามารถแจ้งปัญหาหรือขอรับความช่วยเหลือได้อย่างทันท่วงที อุปสรรคดังกล่าวส่งผลให้กระบวนการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดขาดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพต่ำ เนื่องจากการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐต้องอาศัยการติดต่อและการอนุมัติจากหลายฝ่าย การประสานงานที่ล่าช้าอาจทำให้มาตรการที่เกี่ยวข้อง เช่น การจับสุนัขจรจัด การทำหมัน และการฉีดวัคซีน ไม่สามารถดำเนินการได้ตามกำหนดเวลา นอกจากนี้ ข้อจำกัดด้านระบบการติดต่อภายในเทศบาลยังส่งผลกระทบต่อการให้บริการประชาชน เนื่องจากขั้นตอนการแจ้งปัญหามีความซับซ้อนและใช้เวลานาน ส่งผลให้ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงบริการของเทศบาลได้อย่างสะดวก

2.3.1 ปัญหาด้านการประสานงานกับกรมปศุสัตว์

พบว่าเทศบาลตำบลพลายชุมพลประสบปัญหาและอุปสรรคในการประสานงานกับกรมปศุสัตว์ เนื่องจากกรมปศุสัตว์มีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบในหลายพื้นที่ส่งผลให้การติดต่อประสานงานเป็นไปอย่างล่าช้า นอกจากนี้ ความไม่เข้าใจในบทบาทและภารกิจของแต่ละหน่วยงานยังเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานร่วมกัน อุปสรรคดังกล่าวส่งผลให้การดำเนินมาตรการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด เช่น การควบคุมจำนวนประชากรสุนัขและการทำหมันสุนัขจรจัด ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนด ความล่าช้าในการประสานงานระหว่างเทศบาลและกรมปศุสัตว์ทำให้การตอบสนองต่อปัญหาในระดับท้องถิ่นไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อีกทั้ง การขาดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและระบบการประสานงานที่มีประสิทธิภาพอาจทำให้การแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดในพื้นที่ล่าช้าหรือไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

2.3.2 ปัญหาด้านการติดต่อเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลพลายชุมพล

พบว่าเทศบาลตำบลพลายชุมพลประสบปัญหาด้านช่องทางการติดต่อประสานงานระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่เทศบาลที่มีข้อจำกัด โดยช่องทางการสื่อสารที่มีอยู่นั้นยังไม่หลากหลายและไม่สามารถรองรับความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง ส่งผลให้ประชาชนไม่สามารถแจ้งปัญหาหรือขอรับความช่วยเหลือได้อย่างทันท่วงที นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ของเทศบาลบางส่วนมีภาระงานที่มากเกินไป เนื่องจากต้อง

รับผิดชอบงานในหลายด้านพร้อมกัน ส่งผลให้การดำเนินงานล่าช้า และไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความล่าช้าในการรับเรื่องและดำเนินการอาจส่งผลให้ปัญหาสุนัขจรจัดทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องการการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน เช่น การจัดการกับสุนัขที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว หรือสุนัขที่อาจเป็นพาหะของโรคติดต่อ

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดในเขตเทศบาลตำบลพลายชุมพล อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน และประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดในเขตเทศบาลตำบลพลายชุมพล พบว่า แนวทางในการดำเนินการควรมีความครอบคลุมและเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการปัญหาสุนัขจรจัด โดยแนวทางที่เทศบาลตำบลพลายชุมพลควรดำเนินการมีดังนี้

3.1 แนวทางด้านงบประมาณในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด

พบว่าเทศบาลตำบลพลายชุมพลควรให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการดำเนินมาตรการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำโครงการทำหมันและการฉีดวัคซีนฟรีให้กับสุนัขจรจัดในพื้นที่ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการจัดสรรงบประมาณเฉพาะสำหรับโครงการดังกล่าว รวมถึงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

3.2 แนวทางด้านบุคลากรในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด

พบว่าเทศบาลตำบลพลายชุมพลควรให้ความสำคัญกับการเพิ่มอัตรากำลังบุคลากรที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในการดูแลและจัดการปัญหาสุนัขจรจัดโดยตรง เพื่อให้สามารถดำเนินมาตรการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการควบคุมประชากรสุนัขจรจัด การดูแลสวัสดิภาพสัตว์ และการป้องกันโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นจากสุนัขจรจัด นอกจากนี้ ควรมีการฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่มีความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้อง เช่น การทำหมัน การดูแลสุขภาพสัตว์ และการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสัตว์ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

3.3 แนวทางด้านการติดต่อประสานงานในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด

พบว่าเทศบาลตำบลพลายชุมพลควรให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกรมปศุสัตว์ เพื่อสร้างช่องทางการสื่อสารที่ชัดเจนและทันเวลา อันจะช่วยให้การดำเนินงานด้านการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การประสานงานที่ดีจะช่วยให้สามารถรับทราบข้อมูลที่ถูกต้องและสามารถดำเนินการตามแนวทางที่เหมาะสมได้อย่างทันท่วงที นอกจากนี้ ควรมีการจัดตั้งทีมประสานงานเฉพาะภายในกองสาธารณสุขของเทศบาลตำบลพลายชุมพล เพื่อให้รับผิดชอบงานด้านการจัดการสุนัขจรจัดโดยตรง ทีมประสานงานดังกล่าวควรทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูล ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับมาตรการและแนวทางในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดในพื้นที่

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด กรณีศึกษาเทศบาลตำบลพลายชุมพล อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ชี้ให้เห็นว่าเทศบาลมีบทบาทสำคัญในหลายมิติทั้งด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข ซึ่งแต่ละด้านมีแนวทางการดำเนินงานที่แตกต่างกันไปตามลักษณะ

ของปัญหาและข้อจำกัดเชิงโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านสังคม เทศบาลได้ดำเนินมาตรการที่มุ่งลดผลกระทบของสุนัขจรจัดต่อประชาชนในชุมชน โดยการติดตั้งไฟส่องสว่างในพื้นที่ที่มีสุนัขจรจัดอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก เพื่อลดอันตรายในช่วงเวลากลางคืน และเพิ่มความปลอดภัยให้แก่ประชาชนที่ใช้เส้นทางในพื้นที่ดังกล่าว นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งสถานที่พักพิงสำหรับสุนัขจรจัดเพื่อลดปัญหาการรบกวนชุมชน และเป็นแนวทางหนึ่งในการควบคุมจำนวนประชากรสุนัขในพื้นที่ สำหรับด้านสิ่งแวดล้อม เทศบาลได้ให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากสุนัขจรจัด โดยเฉพาะปัญหามูลสัตว์และขยะที่เกี่ยวข้องกับแหล่งอาหารของสุนัข โดยได้มีมาตรการทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ การจัดเก็บขยะอย่างเป็นระบบ และการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อลดแหล่งเพาะพันธุ์ของสุนัขจรจัดและควบคุมการแพร่กระจายของโรคที่อาจเกิดขึ้นจากสัตว์เหล่านี้ นอกจากนี้ ในด้านสาธารณสุข เทศบาลได้ดำเนินการร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมปศุสัตว์ ในการจัดทำโครงการควบคุมประชากรสุนัขจรจัดผ่านมาตรการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และการทำหมันเพื่อป้องกันการเพิ่มจำนวนของสุนัขจรจัดในอนาคต โดยมาตรการดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อลดอัตราการแพร่ระบาดของโรคติดต่อจากสัตว์สู่คน และลดความเสี่ยงด้านสุขอนามัยของประชาชนในเขตเทศบาล อย่างไรก็ตาม แม้ว่ามาตรการที่ดำเนินการจะครอบคลุมหลายมิติ แต่การศึกษายังคงพบอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดในระดับเทศบาล ได้แก่ ข้อจำกัดด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการในระยะยาว การขาดแคลนบุคลากรเฉพาะทางด้านสัตวแพทย์ที่สามารถให้การดูแลและดำเนินมาตรการควบคุมประชากรสุนัขจรจัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงระบบการสื่อสารระหว่างเทศบาลและประชาชนที่ยังไม่สามารถสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนได้อย่างทั่วถึง ซึ่งส่งผลให้การดำเนินโครงการบางส่วนขาดการสนับสนุนจากภาคประชาชน จากอุปสรรคดังกล่าว งานวิจัยได้เสนอแนะแนวทางเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดในระดับเทศบาล โดยเน้นให้ความสำคัญกับการเพิ่มงบประมาณเพื่อรองรับมาตรการที่ยั่งยืน การขยายบุคลากรเฉพาะทางโดยเฉพาะสัตวแพทย์เพื่อให้สามารถดำเนินการควบคุมประชากรสุนัขจรจัดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และการพัฒนาแพลตฟอร์มการสื่อสารที่ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดผ่านช่องทางที่หลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้เทศบาลสามารถดำเนินนโยบายได้อย่างครอบคลุมและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้ดียิ่งขึ้น โดยแนวทางเหล่านี้ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถช่วยให้การจัดการปัญหาสุนัขจรจัดของเทศบาลตำบลพลายชุมพลมีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากขึ้น

การวิจัยเรื่อง “บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด กรณีศึกษาเทศบาลตำบลพลายชุมพล อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก” ผู้วิจัยขออภิปรายผลข้อค้นพบจากการวิจัย ดังนี้

เทศบาลตำบลพลายชุมพลมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ บทบาทด้านสังคม บทบาทด้านสภาพแวดล้อม และบทบาทด้านสาธารณสุข ซึ่งบทบาทด้านสังคม มีการสร้างความปลอดภัยในการใช้ถนนของประชาชนในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด เพื่อลดอุบัติเหตุทางถนนจากสุนัขจรจัด เช่น ติดป้ายแจ้งเตือน ติดไฟส่องสว่าง และจัดสถานที่พักพิงไว้สำหรับสุนัขจรจัด เพื่อไม่ให้สุนัขจรจัดสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศรัณยู ภักดีวงษ์ [12] ที่ได้ศึกษาเรื่องบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด จังหวัดปทุมธานี พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดในด้านสังคม เช่น การทำสัญลักษณ์ ติดป้ายแจ้งเตือน ติดไฟส่องสว่าง และจัดสถานที่พักพิงไว้สำหรับสุนัขจรจัด เพื่อไม่ให้ออกไปสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนในพื้นที่ จากประเด็นที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความเห็นด้วยกับศรัณยู ภักดีวงษ์ [6] ในประเด็นของบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด จังหวัดปทุมธานี ในบทบาทด้านสังคมเนื่องจากส่งผลดีต่อ

ประชาชนในพื้นที่มีความปลอดภัยในการใช้ถนนและลดอุบัติเหตุจากสุนัขจรจัด ส่วนการจัดสถานที่พักพิงสำหรับสุนัขจรจัดช่วยลดปัญหาสัตว์เร่ร่อนเพื่อไม่ให้สร้างความเดือดร้อนกับประชาชน สำหรับบทบาทด้านสภาพแวดล้อมในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด การทำความสะอาดในพื้นที่สาธารณะ เช่น ทำความสะอาดมูลสัตว์และปัสสาวะของสุนัขจรจัด กวาดถนนและเก็บขยะตามถนนและพื้นที่สาธารณะ เพื่อไม่ให้ส่งกลิ่นเหม็น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของธนากร คาภิมาบุตร [7] ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดในบทบาทด้านสภาพแวดล้อมในการทำความสะอาดถนน ตลาด และพื้นที่สาธารณะ เช่น การกวาดถนน ล้างถนน จากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นด้วยกับธนากร คาภิมาบุตร [7] ในประเด็นของการมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด ในด้านสภาพแวดล้อม เนื่องจากส่งผลดีต่อประชาชนในพื้นที่ที่ได้มีการทำความสะอาดถนนพื้นที่สาธารณะในการกวาดถนน ฉีดล้างถนนทำให้พื้นที่สาธารณะเกิดความสะอาดปราศจากมูลสัตว์ปัสสาวะขยะและเศษอาหารเพื่อไม่ให้ถนนและพื้นที่สาธารณะส่งกลิ่นเหม็น สำหรับด้านสุดท้ายคือ บทบาทด้านสาธารณสุข โดยการเข้าไปจัดการสุนัขจรจัดที่เป็นพาหะนำโรค เช่น โรคพิษสุนัขบ้า เห็บ หมัด และมีการดำเนินการร่วมกับกรมปศุสัตว์ในการทำหมันและฉีดวัคซีนป้องกันพิษสุนัขบ้า เพื่อลดจำนวนสุนัขจรจัดในเขตเทศบาลตำบลพลายชุมพล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศรัณยู ภักดีวงษ์ [12] ที่ได้ศึกษาเรื่ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดจังหวัดปทุมธานี พบว่ามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดบทบาทด้านสาธารณสุข ในการเข้าไปจัดการสุนัขจรจัดที่เป็นพาหะนำโรค เช่น โรคพิษสุนัขบ้า เห็บ หมัด และโรคผิวหนัง โดยมีการร่วมทำงานกับกรมปศุสัตว์ในพื้นที่ จากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นด้วยกับศรัณยู ภักดีวงษ์ [12] ในบทบาทด้านสาธารณสุขเนื่องจากส่งผลดีกับประชาชนในพื้นที่ ทำให้สุนัขจรจัดได้รับการฉีดวัคซีนและทำหมันลดจำนวนสุนัขจรจัดในพื้นที่ ลดความเสี่ยงจากการถูกกัดจากสุนัขจรจัดและสร้างความเชื่อมั่นในระบบสาธารณสุข แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบในการดูแลชุมชนของเทศบาลตำบลพลายชุมพล

เทศบาลตำบลพลายชุมพลมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินงานดังกล่าว เทศบาลต้องเผชิญปัญหาและอุปสรรคด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านการติดต่อประสานงาน ซึ่งปัญหาและอุปสรรคด้านงบประมาณ ไม่เพียงพอต่อการดำเนินบทบาทการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด กระบวนการการจัดสรรงบประมาณที่ล่าช้าและภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนกลางมีจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพัชรินทร์ สิริสุนทรและคณะ [13] ที่ได้ศึกษาเรื่องแผนชุมชนเพื่อการจัดการสุนัขเลี้ยงปล่อยและสุนัขจรจัดในเขตเมือง กรณีศึกษาเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าประสบปัญหาและอุปสรรคด้านงบประมาณ มีงบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินบทบาทการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดและการขาดแคลนงบประมาณในการทำหมัน และฉีดวัคซีนสุนัขจรจัดฟรี จากประเด็นทีกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นด้วยกับพัชรินทร์ สิริสุนทรและคณะ [13] ในประเด็นของปัญหาและอุปสรรคด้านงบประมาณไม่เพียงพอในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด ทั้งนี้ เทศบาลตำบลพลายชุมพลควรที่จะจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอหรือของบประมาณสนับสนุนจากส่วนกลาง เพื่อที่จะให้งบประมาณเพียงพอต่อการทำหมันและฉีดวัคซีนสุนัขจรจัด สำหรับปัญหาและอุปสรรคด้านบุคลากรในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด เนื่องจากขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านสัตวแพทย์ ทำให้การควบคุมและดูแลสุนัขจรจัดเป็นไปอย่างไม่เต็มประสิทธิภาพ และบุคลากรยังขาดความรู้และทักษะเฉพาะทางในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศรัณยู ภักดีวงษ์ [6] ที่ได้ศึกษาเรื่ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดจังหวัดปทุมธานี พบว่าประสบปัญหาเกี่ยวกับด้านบุคลากร กล่าวคือ ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านสัตวแพทย์ เช่น การทำหมันฉีดวัคซีน ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากประเด็นที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความเห็นด้วยกับ

ศรัณยู ภักดีวงษ์ [12] ในประเด็นของปัญหาและอุปสรรคด้านบุคลากร ทั้งนี้ เทศบาลตำบลพลายชุมพลควรเพิ่มอัตราบุคลากรที่มีความรู้และทักษะให้เพียงพอในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด สำหรับปัญหาและอุปสรรคด้านการติดต่อประสานงานกับกรมปศุสัตว์ เนื่องจากกรมปศุสัตว์มีหน้าที่ที่รับผิดชอบหลายพื้นที่ ทำให้การติดต่อประสานงานล่าช้า และขาดช่องที่หลากหลายในการติดต่อประสานงานระหว่างประชาชนและเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลพลายชุมพล สอดคล้องกับการศึกษาของพัชรินทร์ สิริสุนทรและคณะ [13] ที่ได้ศึกษาเรื่องแผนชุมชนเพื่อการจัดการสุนัขเลี้ยงปล่อยและสุนัขจรจัดในเขตเมือง กรณีศึกษาเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดในด้านการติดต่อประสานงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กรมปศุสัตว์ มีการดำเนินงานหลายขั้นตอน มีภาระหน้าที่จำนวนมาก ทำให้การติดต่อล่าช้าและการติดต่อเจ้าหน้าที่มีการขาดช่องทางการติดต่อที่สะดวกรวดเร็วและหลายช่องทาง จากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นด้วยกับพัชรินทร์ สิริสุนทรและคณะ [13] ในประเด็นของปัญหาและอุปสรรคด้านการติดต่อประสานงาน ทั้งนี้ เทศบาลตำบลพลายชุมพลควรจัดตั้งศูนย์ประสานงานด้านปศุสัตว์ และลดขั้นตอนเอกสารและเพิ่มช่องทางออนไลน์ และควรเพิ่มช่องทางติดต่อหลากหลายช่องทางให้กับประชาชนและเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ประชาชนสามารถติดต่อแจ้งปัญหาได้อย่างรวดเร็ว

แนวทางในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดของเทศบาลตำบลพลายชุมพลมีทั้งหมด 3 แนวทาง ได้แก่ แนวทางด้านงบประมาณ แนวทางด้านบุคลากร และแนวทางด้านการติดต่อประสานงาน ซึ่งแนวทางด้านงบประมาณ พบว่าควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด เพื่อที่จะนำงบประมาณมาจัดทำโครงการทำหมัน และฉีดวัคซีนฟรีให้กับสุนัขจรจัด ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลพลายชุมพล แนวทางด้านบุคลากร พบว่าควรเพิ่มอัตรากำลังบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการดูแลปัญหาสุนัขจรจัดโดยตรงเพื่อให้เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดในพื้นที่เพื่อมุ่งเน้นให้เจ้าหน้าที่แต่ละตำแหน่งปฏิบัติงานตามหน้าที่รับผิดรับชอบที่ชัดเจน และแนวทางด้านการติดต่อประสานงาน พบว่าควรเพิ่มการประสานงานร่วมกรมปศุสัตว์เพื่อเสริมสร้างช่องทางการสื่อสารที่ชัดเจน และเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลพลายชุมพลควรมีการจัดตั้งทีมประสานงานเฉพาะที่รับผิดชอบ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ธนากร คาภิมาบุตร [7] ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี พบว่ามีแนวทางแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด 3 แนวทาง ได้แก่ แนวทางด้านงบประมาณ ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอในการทำหมันและฉีดวัคซีน แนวทางด้านบุคลากร ควรจัดสรรบุคลากรที่มีความรู้และทักษะในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด เช่น การจับสุนัขจรจัด การฉีดวัคซีน และการทำหมัน แนวทางการติดต่อประสานงานควรประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมปศุสัตว์ เพื่อเสริมสร้างช่องทางในการติดต่อที่รวดเร็ว และเจ้าหน้าที่ควรเปิดช่องทางการติดต่อที่หลากหลายช่องทาง ประเด็นที่กล่าวมาผู้วิจัยมีความเห็นด้วยกับธนากร คาภิมาบุตร [7] ในประเด็นเรื่องแนวทางแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด 3 แนวทาง ได้แก่ แนวทางด้านงบประมาณ แนวทางด้านบุคลากร แนวทางการติดต่อประสานงาน ทั้งนี้ เทศบาลตำบลพลายชุมพลควรจะมีการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม เพื่อที่จะนำงบประมาณมาจัดทำโครงการทำหมันและฉีดวัคซีนฟรีให้กับสุนัขจรจัดในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลพลายชุมพล ด้านบุคลากร ควรเพิ่มอัตรากำลังบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านสัตวแพทย์และบุคลากรที่มีความรู้และทักษะในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดและด้านการติดต่อประสานงาน ควรเพิ่มการประสานงานร่วมกับกรมปศุสัตว์เพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และเทศบาลตำบลพลายชุมพลควรเพิ่มช่องทางการติดต่อหลากหลายช่องทางเพื่อเกิดประโยชน์ต่อประชาชน

ข้อเสนอแนะ

1. จากการลงพื้นที่วิจัยพบว่าการประสานงานกับเทศบาลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสุนัขจรจัดต้องดำเนินการผ่านหลายขั้นตอน ซึ่งอาจทำให้การดำเนินงานล่าช้า แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ควรมีการวางแผนล่วงหน้าในการติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจัดทำหนังสือขอความร่วมมืออย่างเป็นทางการ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การประสานงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและลดความล่าช้าในการดำเนินงาน

2. การเข้าถึงข้อมูลที่มีความอ่อนไหว ข้อมูลบางประเภท เช่น นโยบายเกี่ยวกับการควบคุมจำนวนสุนัขจรจัด งบประมาณในการจัดการหรือแนวทางการดูแลสุนัขจรจัดของหน่วยงาน อาจมีข้อจำกัดในการเข้าถึง เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ควรสร้างความไว้วางใจกับผู้ให้ข้อมูลโดยการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยอย่างชัดเจน ให้ความมั่นใจว่าข้อมูลที่ได้รับจะถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น และรักษาความลับของข้อมูลตามหลักจริยธรรมการวิจัย

3. การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสุนัขจรจัดต้องใช้ระยะเวลาในการสำรวจภาคสนาม การสัมภาษณ์ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอาจมีข้อจำกัดด้านเวลาและทรัพยากรของผู้ให้ข้อมูล แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ควรวางแผนการเก็บข้อมูลล่วงหน้า โดยกำหนดระยะเวลาลงพื้นที่ให้เหมาะสม จัดลำดับความสำคัญของแหล่งข้อมูล และพิจารณาใช้ผู้ช่วยวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้สามารถดำเนินการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมข้อมูลที่จำเป็นครบถ้วน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง “บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด กรณีศึกษาเทศบาลตำบลพลายชุมพล อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก” ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับการสนับสนุนและความอนุเคราะห์จากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดียิ่ง คณะผู้วิจัยขอแสดงความขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อผู้ช่วยศาสตราจารย์อเนก สุขดี อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น ที่ให้คำปรึกษาทางวิชาการ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ ตลอดจนการให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลพลายชุมพล และประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลพลายชุมพล อำเภอเมืองพิษณุโลก ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการประสานงานและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลภาคสนาม อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้งานวิจัยสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สุดท้ายนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานวิจัยทุกท่านที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในทุกขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย จนทำให้โครงการวิจัยนี้ประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

[1] วรวิทย์ วงษ์ภูธรณ์. (2558). *ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพและป้องกันการทารุณกรรมสุนัขจรจัด* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

[2] ชยธร ชัยวิเศษ และสหรัฐ โนทะยะ. (2567). มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีสุนัขจรจัด. *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 1*(1), 47-64.

[3] พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535. (2535, 5 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่มที่ 109 ตอนที่ 38. หน้า 27-52.

[4] พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535. (2535, 12 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่มที่ 109 ตอนที่ 9. หน้า 24-32.

[5] วิชาภรณ์ แก้วศรี และนวลวรรณ พูนวสุพลฉัตร. (2566). การแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดโดยพุทธสันติวิธีของวัดในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. *วารสาร มจร บาฬีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์, 10*(2), 171-186.

[6] ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่นไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรมการปกครอง.

[7] ธนากร คำภิมาบุตร. (2565). *แนวทางการบริหารจัดการเพื่อลดปัญหาสุนัขจรจัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

[8] ยศนันท์ ปานาภรณ์. (2562). *มาตรการทางกฎหมายในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดในประเทศไทย: ศึกษากรณีบทบาทของเจ้าของสุนัข ผู้ประกอบกิจการเพื่อจำหน่ายสุนัขและหน่วยงานรัฐ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

[9] ธนพงศ์ ทาศรีนุช. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสุนัขจรจัดของชุมชนวัดเพลง เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิจยวิชาการ, 4*(1), 157-158.

[10] อาทิตยา ชาลี และสุนทรี บูชิตชน. (2566). ความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสุนัขจรจัดศึกษาผลกระทบและความเป็นไปได้กรณีความรับผิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 10*(1), 59-60.

[11] วิสิทธิ์ นิติยุติธรรม. (2563). การบริหารและการจัดการการกำจัดสุนัขบ้าในจังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5*(1), 170-172.

[12] ศรัณยู ภักดีวงษ์. (2560). *องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการแก้ปัญหาสุนัขจรจัด กรณีศึกษาจังหวัดปทุมธานี* (การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

[13] พัชรินทร์ สิรสุนทร, วัชรวุฒิ ซื่อสัตย์, ศุภร ทองยวนและธนู ภิญโญภูมิมินทร์. (2563). แผนชุมชนเพื่อการจัดการสุนัขเลี้ยงปล่อยและสุนัขจรจัดในเขตชุมชนเมือง กรณีศึกษาเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารศิลปะศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 8*(1), 90-108.